

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 51.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oy, á forsiðuni,
20 oy, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 19. decembir 1933.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

7. árg.

Til tey, sum lýsa

„Føroya Social-Demokrati“.

Blaðið kemur út aftur leygar-
morgunin (littla jólaaftan), og tekur
tað fegin við lýsingum um
voruselu og við jólaheilsam
sum tey nógva handlandi eru von
at senda til teirra, ið frá teimum
keypa.

„Socialurin“ verður
kanska so við og við ikki so ringt
lýsingarblað, sum mong halda! —

Vit og Spania — og fiskur.

Okkum er send bókin: »Be-
retning til Færøernes Lagting
om en Rejse til Spanien og
Portugal i April-Juli 1933 af
Poul Nielsen«. — Henda bók
er fyrst ein frágreiðing viðvíkj-
andi náttúru, fólk og víðurskifti
í Spania. Men høvundin gongur
so yvir til at tala um endamá-
litt, hin føroyska fiskin, og vit
fáa greitt frá klippfiskasolu
í teim seinastu árum, um innflyt-
ing til Spania og hvat ið har er
at gera. Eitt gongur skiliga fram
av hesum, og tað er, at øll solan
eigur at verða í stórum, við
tað at teir stóru keypararnir
verða illir, um Føroyingar bjóða
fisk til smærru „avtakarar“ fyri
sama prís, teir stóru lata fyri
hann, tað skaðar teirra stór-
handil, og teir mugu ikki gerast
illir — tí so keypa teir ikki, ella
teir seta prísin langt niður.
Vanligur stórhandlarsáttur!

Tann spurningur, sum so
leingi hevur verið umrøddur
her heima hjá okkum og
mangan hevur verið borin fram,
spurningurin um felagssolu, tyk-
ist ikki at dáma Spania-handl-
arum reiðiliga — tað kundi jú
hent, at hetta kundi komið teim
tvørt fyri. Men vit mugu sjálv-
andi geva harra Nielsen rætt í,
at ein soverðið felags-fiskasola
fyri allar Føroyar er dýr at fáa
í lag — men man hon tó ikki
er einasti redningur fyri klipp-
fiskasolu okkara? Ja, hann spyr,
ið einki veit. — Vit tosaðu við
konsul Dithlef Thomsen um
hetta í heyst niðri í Keypmann-
havn, men hann helt ikki, at
hjálpin lá har — hann hevur
onnur mál í huganum.

Tað tykist, at keypararnir í
Spania nú hava fingið eyga á
okkara fisk — men tó tykist
hann ikki reiðiliga at vinna
fram, ikki enn; men vit mugu
væl geva to, og so mugu vit
gera alt møgult fyri, at fiskurin
úr Føroyum verður so væl
hagreiðdur og so væl vrikaður,
at hann skal verða av fyrsta

slag. Nú hevur yvirvakarin
sjálvur verið í Spania, so nú
veit hann fullkomuliga, hvat teir
krevja har — og tað vil sjálf-
sagt fáa stóran týðning!

Ansast má eftir, at ikki nú
longur verður, sum so mangan
hevur verið gjørt fyrr, drivið
humbug og falsknari við fiski-
num, at hann t. d. ikki verður
blandaður við ringari og frem-
mandan fisk. — Øllum soverði-
num mugu vit tryggja okkum í-
móti, tí tað hevur fært og tað
førir til, at bæði fiskur og keyp-
menn koma í ringt ummáli, og
prísurin søkkur, so at hann
neyvan fæst upp aftur.

At hetta kann koma í lag, um
viljin og fatanin er til tess; og
hin peningaliga síðan fæst íval-
leyst eisini í ordan, bara ikki
alt verður gjørt so stórbaert, at
kostnaðurin til skrivstovu og
tilfitt slúkar allar inntekurnar.
Men eitt er sum harra Nielsen
bara nertur eitt sindur við í bók
síni, men sum eftir okkara —
og ívaleyst eisini eftir hansara
— hugsan er av so stórum týð-
ningi, at tað má umrøðast og
má nevast sum eitt aðalpunkt
í hesi sak. Tað er okkara handil
við Spania, t. v. s. keyp okkara
haðani. —

Nielsen nevur Sudurspania
sum eitt Kanaans-land, og hetta
er uttan iva satt, tí fer eitt land
við so nógvari sól bara vatn, er
ikki endi á, hvat har kann
vaksa. — Latum okkum Fø-
royingar nú einaferð leggja okk-
ara handil soleiðis, at vit keypa
frá teimum, sum keypa frá okk-
um! Lat okkum royna at rýma av
teim gomlu gótu, sum leiða
okkum út í armóðslandið, har
ikki »gror um ganga fóte«. —

Spania hevur ívaleyst allar
neyðsynjarvorur at selja okkum:
Mjøl og korn, sukker, kaffi, te,
stutt sagt: alt soverðið. Allar
klednavorur fást ívaleyst haðani
— og so frukt! Hvat er betri fyri
menniskjalikamið enn øll grón
og frukt, kanska mest av øllum
netuppi tann frukt, sum tað landið
berir so stórar mongd, apilsinur
og dadlur.

Men einki annað av tí, sum
Spania hevur, kann metast saman
við vín.

Higar til landa verður ferd
mongd av sterkum spiritus:
dansk brennivín (við ymsum
navnum), hálendskt genevir,
skotsk whisky, franskt »cognac«,
»vestindiskt« rom o. m. a. —
Men spansk vín er tað fáur, ið
fer sær, og hví lá? Tá tað nú
einaferð er so vorðið, at menn
fáa sær »sterkt« slagi, hví so
ikki fáa í lag at taka tað úr
Spania? Til hetta kann svarast
at tað letur seg ikki gera, uttan
vit fáa eitt heilt annað skil á

Jólasongur.

Leysligga týddur eftir B. S. Ingemann:
„Julen har bragt velsignet Bud.“

Jólanna ljómi, signað boð,
nú berist gomlum og ungum.
Tað eingilin sang í sólarroð,
nú ljóðar á barnatungum.
Ljómar hvør grein á lívsins træ,
um lívsins ljósa borgir.
Tey børn, sum í Gudi eru glád,
ei meir skulu kenna sorgir.

Gleðin nú gistir heim í dag
við himnakonginum unga.
Við jólanna gleði-lovsongs lag
nú ljóðar hvør smáfugls tunga.
Dansid nú børn og verið glád,
oss fagnar jólagleðin;
oss frelsari foddur er í dag,
hann greiðir oss himnavegin.

Frelsarin lítid smðbarn var,
fekk heim í smáttu lagu.
Hann einglanna fagra blómugaró
oss veitir í jólagávu.
Himnanna kongur fevnir øll,
hann gleðir barnanna hjørtu,
hann lovar oss heim í fadír höll.
og einglaveingirnar bjørtu.

J. H. DANBJØRG.

okkara spiritus-innforslu og
solu. —

Fingu vit ístaðin fyri ta lóg,
vit nú hava, eina lóg um landa-
solu undir strangari kontrol, so
vár hesin spurningur loystur
til gleði og gagn fyri øll, og okkara
viðurskifti við Spanien komu í
eitt annað lag. — Í staðin fyri
alt hetta nógva sterka spiritus,
brennivín, vildu vit fingið inn-
forslu haðani av vini, sum 1) er
biligt, 2) er lítit sterkt og 3) ger
menniskjuni glád, ístaðin
fyri at brennivínið er dýrt, ógr-
iliga sterkt og ger menniskjuni
býtt, óðilig og breggjandi ella rá
og óndskapsfull. —

Fáa vit eina aðra lóg, gjørda
av vitugum monnum, viðvíkjandi
»luksum«, har ímillum spiritus
(eisini vín hevur spiritus í sær),
so vil hon verða við til at skapa
onnur viðurskifti millum okkum
og Spania, og tey mugu skapast.
At harra Nielsen einki rorir við
henda spurning, kemur av hans-
ara stoðu sum fráhaldsmaður,
men harra Nielsen vil ívaleyst
halda við okkum í, at minni
ger ein flokka av spanskum vini
tveimum monnum, sum sita og
práta og toma hana, enn ein
flokka av whisky ella rom ger
teimum! Eisini vita vit, at í
vínlandum er fólkid ikki drank-
arar, tað verður tað ikki fyrr
enn tað fer at drekka brennivín
í meira lagi. —

Men, sum áður sagt, Spania
hevur øll slog av vorum at selja
okkum, og hesin spurningur má
loysast, hann kann ikki bíða —
fyri okkara egnu skuld. —

Annars vilja vit ráða øllum til
at lesa nevndu lítlu bók, um
hon verður til solu.

Kvøldskemtan.

Seinasta sunnukvøld, 10. de-
cember, var kvøldskemtan í
»Sjónleikarhúsinum« til inntøku
fyri tey sjúku á okkara sjúkra-
húsum nú um jóla.

Tað var Haynar hornorkestrur,
ið hevði fingið hesa skemtan í
lag, og varð boðið fólk tónleik
(hornblástur), sang (manskór),
sjónleik og upplestur.

Vit mugu øll vera glád og
takkssom, tá tey, ið evnir hava
til tess, taka starvið uppá seg at
spæla, syngja og lesa fyri fólk.
— Lat okkum minnst til, at
tey onga plíktan hava til at gera
nakað, og lat okkum ikki finn-
ast at teimum og starvi teirra,
tí tey gera ívaleyst teirra besta.

Tónleikurin var (tíverri) bara
fremmandur, og gott hevði tað
verið, um vit fingi Nórðanlanda
tónleik nakað skjótt, hann er
okkum meiri kunnugur. —
Sangarnir góvu okkum Bell-
mann, sum ongantíð doyri, um
so nú hevur verið giugið omaná
honum í nógva meir enn eitt
hundráð ár. —

Sjónleikurin um tey, sum øll
vildu giftast — og hvør vil ikki
tað! — er einki meistaraverk,
langt frá, men kann væl hóska
til eitt soverðið skemtunnarkvøld.
Tey ungu — tey flestu óroynd —
sum spældu, eiga sjálvsagt
tøkk fyri teirra roynd at fáa
skapað liv í henda leik. H. A.
Djurhuus les egnar yrkingar, og
sum vant les hann ter væl, tað
ger hann altíð, tí í teim livir
hann og doyri hann einaferð —
verði tað seint!

Óskil.

Fyri nakrari tíð síðan átaladu
vit tað óskil, at hvørt eitt ting
nestan, sum uppsett verður her
í býnum, verður oyðilagi. Eina
og hvørja kunngering, ið upp-
sett verður, siggja vit verða pilk-
að niður aftur, so pappirspett-
ini sloðast eftir gotuni; hvørt
eitt sindur verður orkymlað av
smáum og stórum. — At tala
við bornini um soverðið tænar
einki, tí tey hava ongantíð lært
„respekt“ móti vaksnum fólk;
tvørt fmóti, allar royndir í so
máta motast við háð og spott.

Hygg at, og tit siggja, hvussu
alt verður víðfarið. Vit hava
skjótt nógvar politistar, og tó
verður óskilið við, í smáum og
stórum.

„Jól í Føroyum“.

Aftur í ár er hon komin og
ber okkum lestur til jóla, í
»prosa« og yrking. »Som det sig
hor og bør« hyrjar við sálnum
og prædiku, og her ljóða ordini:
»óttist ikki« til okkara, úr halgi-
bók teirra kristnu og presta-
munni. — Sogurnar eru mangar
og tær flestu stuttar, sum tað
væl hóskar í eini soverðari
bók. H. A. Djurhuus, frá Maria
S. Hansen og H. Mich. Jacobsen
eiga tær flestu stuttu søgur og
yrkingar, meðan Mikjal á Ryggi
hevur eina langa fornolds søgu:
»Kristin jól«. Umframt eru
nakrar umsetingar eftir dansk-
um og engilskum. Bílætatilið
eiga J. Olsen, S. E. Joensen,
Mikines og J. Waagstein, sum
eisini hevur tvær gamlar barna-
rimur, orð og log.

Í eitt og alt mugu vit vera
glád og takkssom fyri, at vit her
heima nú eru komin so langt,
at vit eru førir fyri at fáa eina
tíflka bók út hvørji jól. Men tó
at tað kundi verið frøystandi at
farið í holt við at »kritisera«,
skal tað ikki verða gjørt her, tí
øll tey, ið hava latið nakað til
hesa bók, hava gjørt tað av
einum góðum vilja, og ein góður
vilji skal ikki lastast. —

Fiskaprisur.

Tá vit lesa frágreiðingina, út-
flutningsfelagið sendir blaðið okk-
ara, mugu vit spyrja: Hvussu
ber tað til, at prísirnir stilla seg
so, at bæði norskur, portugis-
kur, newfoundlandskur og fram
um alt canadiskur fiskur stend-
ur langt omanfyri føroyskan?
Er tað bara ein tvættilsoga hetta
um tann góða føroyska fiskin,
og var dómurin í Barcelona
yvir hin føroyska fiskin tað bera
»bluff«.

Hvussu er vorðið, hvat bílar?
Hvor er mentur at siga okkum
hetta.

Bindingabókin.

(H. M. Debes).

»Dagbladet«, Oslo, skivar:
»Mange af Mønstrene er flere
hundrede Aar gamle og er gået
i Arv fra Mor til Datter — nu
holdt de på å uddø, en hel Del
egner sig lige godt til Korsstings-
broderi og Vævning som til
Strikning«.

»Thisted Amtsavis« skivar:
»Disse gamle Mønstre er særde-
les smukke, og deres Betydelse
vil være af Kulturel Betydning.
Denne gode, praktiske Bog være
hermed anbefalet paa det bedste«.